

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS)

for dansk/svensk gårdshund i Norge

-2015-

Versjon 1 – gyldig t.o.m 01.07.2020

Innholdsfortegnelse

ARBEIDET MED RASESPESIFIKK AVLSSTRATEGI (RAS)	3
DEN DANSK/SVENSK GÅRDHUNDEN	3
BRUKSOMRÅDE.....	3
OVERORDNET MÅL FOR RASEN.....	3
STRATEGI FOR Å OPPNÅ MÅLENE	4
RASENS POPULASJON	4
INNAVLSGRAD.....	5
BRUK AV AVLSDYR.....	5
IMPORT AV AVLSMATERIELL FRA ANDRE LAND.....	6
KORTSIKTIGE MÅL	6
LANGSIKTIG MÅL.....	6
HELSE	7
GENERELL BESKRIVELSE AV HELSESITUASJONEN I RASEN	7
FOREKOMST AV HELSEPROBLEMER, SYKDOMMER OG/ELLER DEFEKTER	7
BESKRIVELSE AV KORTE OG LANGSIKTIGE MÅL.....	8
MENTALITET OG BRUKSEGENSKAPER	9
MENTALITET OG BRUKSEGENSKAPER I FORHOLD TIL RASESTANDARDEN	9
KORTSIKTIGE MÅL	9
LANGSIKTIG MÅL.....	9
PRIORITERINGER.....	9
ADFERD	9
ATFERDSPROBLEMER.....	10
KORTSIKTIGE MÅL	10
LANGSIKTIG MÅL.....	10
PRIORITERING OG STRATEGI FOR Å NÅ MÅLENE	10
EKSTERIØR	11
OVERDREVNE EKSTERIØRTREKK	11
KORTSIKTIGE MÅL	11
LANGSIKTIGE MÅL.....	11
PRIORITERING OG STRATEGI FOR Å NÅ MÅLENE	11
OPPSUMMERING	12

Rasespesifikk avlsstrategi for dansk/svensk gårdshund i Norge er utarbeidet av:
Kristine L. Hauerberg, Camilla B. Horvei, Kari Andresen, Helene A. Ellingsen
og Ramona Tatijana Lorieri Skog.

Dokumentet er godkjent av klubbens styre den 21. Juni 2015
og NKK den 4. august 2015

ARBEIDET MED RASESPESIFIKK AVLSSTRATEGI (RAS)

Etter årsmøtet i 2014 fikk raseklubbens avlsråd nytt navn, og heter nå sunnhetsrådet. Sunnhetsrådets hovedoppgave har i 2014 vært å utarbeide RAS.

Med utgangspunkt i referater fra tidligere avholdte oppdrettermøter og innrapporteringer i forhold til helse, foreligger nå den første evaluering og revisjon av avlsstrategien for dansk/svensk gårdshund.

DEN DANSK/SVENSK GÅRDSHUNDEN

Inntil for få årtier siden var dansk/svensk gårdshund en helt vanlig rase på gårder i Danmark og Sverige. Rasen hadde mange og ulike funksjoner; holde fjøs og hus fritt for rotter og mus, være vakthund, holde reven borte fra hønsehuset og å være både voksne og barns tur- og lekekamerat.

I takt med industrialiseringen, stod den lille og hardføre gårdshunden i fare for å forsvinne. Og som en følge av dette, oppstod et samarbeid mellom DKK og SKK i 1985, med formål å bevare rasen.

Den dansk/svenske gårdshundens opprinnelse er noe uklar. Men, anses først og fremst å være beslektet med pinscheren, og til dels med de britiske hvite jakt-terrierne som også Jack Russel- og Fox terrieren stammer fra.

Gårdshunden er plassert i gruppe 2 (Pinscher, Shcnauzer, Molosser og Sennenhunder).

Rasen ble i 2008 midlertidig godkjent av FCI (Fédération Cynologique Internationale). Dette innebærer at rasen kan stilles på internasjonale utstillinger, der arrangøren er tilknyttet FCI. Det er en prøveperiode på 10 år før rasen er FCI- godkjent, og kan motta internasjonalt sertifikat (CACIB). Dansk/svensk gårdshund kan derfor ikke bli internasjonal champion før prøveperioden er utstått, men det er fullt mulig å oppnå championat i ulike land, også utenfor Norden.

Bruksområde

Den dansk/svenske gårdshunden har hatt som særtrekk å holde gården fri for rotter og mus, noe den egner seg like godt til i dag. Den er svært lærevillig, og siden rasen er liten og lett, med mye fart og intelligens, blir den i dag i økende utstrekning brukt i ulike hundesporter som agility, rallylydighet, spor-trening og lydighet. I Sverige har rasen blitt benyttet under villsvinjakt, og her i Norge har vi én hund som er godkjent som redningshund.

Overordnet mål for rasen

- Vi ser for oss en sunn, velfungerende og allsidig hund som fungerer godt i samfunnet, uten overdrivelser av noe slag; det være seg mentalt eller eksteriørmessig.
- Man ønsker at rasen skal representeres mer i aktiv hundesport.

- Etterstrebe det kortsiktige målet om den velfungerende allsidige hunden, og samtidig mer homogen, uten at det skal gå utover sunnhet og helse.

Strategi for å oppnå målene

- Avholde dommerkonferanser for å oppnå en mer ensartet bedømming.
- Avholde oppdrettermøter for å utveksle erfaring, informere og besørge en sunn og god avl.
- Inspirere medlemmene/gårdshundeiere til å delta på ulike aktiviteter med hundene sine.

RASENS POPULASJON

Dansk/svensk gårdshund er en forholdsvis lite utbredt rase i Norge. Norske oppdrettere har imidlertid vært flinke til å importere hunder, og det har etter hvert blitt mer vanlig å benytte utenlandske hannhunder i avl.

Tabell 1: Antall registrerte valper i perioden 1996-2013; totalt 1221 fødte.

År	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
Ant. fødte valper	1	0	0	0	8	5	9	14	13	43	70	71	119	93	136	217	208	214

Tabell 2: Antall tisper brukt i avl pr. år (tisper med flere kull pr. år er kun opprørt én gang)

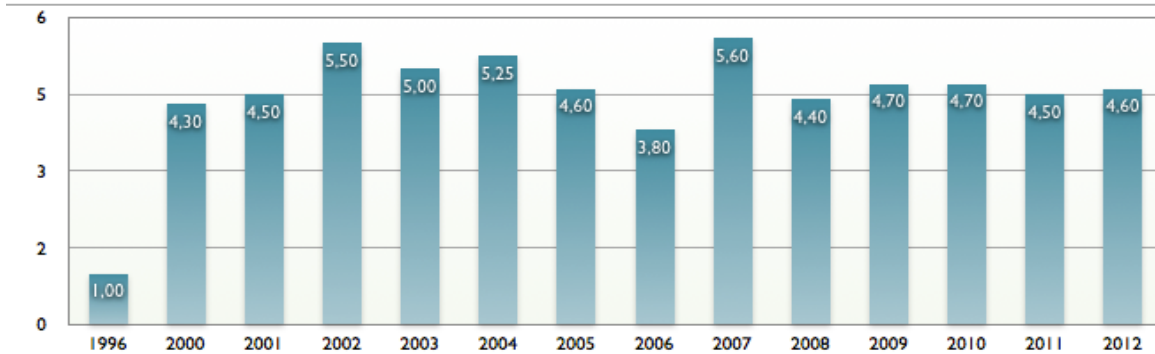
År	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
Ant. tisper i avl	1	0	0	0	2	1	2	3	2	8	15	18	28	22	29	43	44	46

Tabell 3: Antall hannhunder brukt i avl pr. år (hanner brukt mer enn én gang pr. år er kun oppført én gang)

År	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
Ant. hanner i avl	1	0	0	0	1	1	2	3	2	8	13	13	19	14	21	30	32	35

Tabell 4: Gjennomsnittlig antall valper per kull fra 1996-2012:

Gjennomsnittlig valper per kull fra 1996-2012

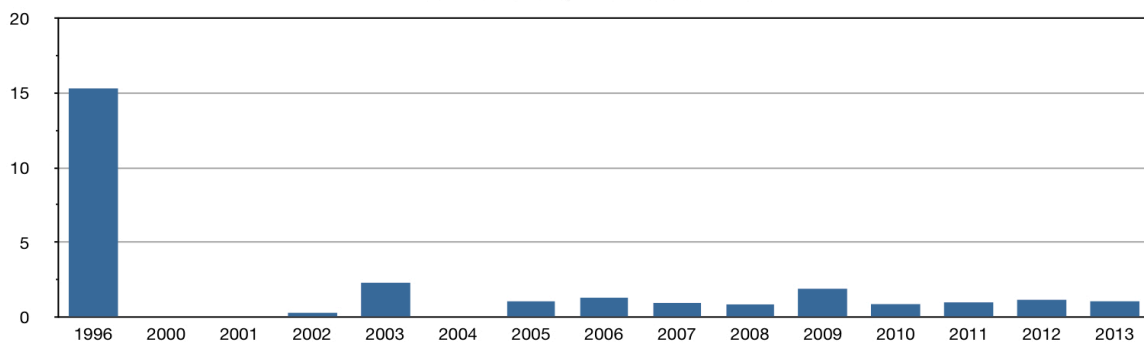
Innavlsgrad

Innavlsgraden er regnet ut ved å ta gjennomsnittet for alle kull født per år. Innvalgsgraden per kull er regnet ut på 4 generasjoner.

Tabell 5: gjennomsnittlig innvalgsprosent per år:

År	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
%	15,3	0	0	0,29	2,30	0	1,058	1,3	0,95	0,85	1,9	0,87	0,99	1,16	1,06

Gjennomsnittlig innvalgsprosent per år

Gjennomsnittlig innvalgsgrad for rasen som helhet de siste 17 årene (1996-2013) er regnet å være 1,6 %, beregnet på 4 generasjoner. Den gjennomsnittlige innvalgsgraden på rasen bør fortsette å ligge lavt. NKK anbefaler at innvalgsgraden pr. kull bør være under 6,25%, beregnet på 6 generasjoner. Snitt for Dansk/svensk gårdshund bør ligge under 2,5 %, helst lavere.

Bruk av avlsdyr

Matadoravl anses ikke som et problem for rasen.

Raseklubben anbefaler at hannhunder i avl ikke får flere enn ca. 25 valper. I tråd med NKKs etiske retningslinjer for avl, er det ikke ønskelig at tisper får fler enn 5 kull.

I løpet av den siste 5 -årsperioden (2008-2013), er det registrert 868 valper. Per dags dato kan avlsdyrene ha 43 avkom uten å overstige 5 %- grensen, og det finnes ingen avlsdyr som er over denne.

Import av avlsmateriell fra andre land

Oppdrettere i Norge har vært helt avhengig av å innhente avlsmateriell fra de øvrige Nordiske landene, og det siste tiåret har det vært god pågang av importerte hunder. Norske oppdrettere har i stor grad vært flinke til å innhente nytt avlsmateriell både Sverige, Danmark og Finland.

Kortsiktige mål

- Benytte flere hannhunder/linjer i avl for å bevare det genetiske mangfoldet.

Langsiktig mål

- Informasjon og skolering om genetikk, fremfor strenge regler og sanksjoner.

HELSE

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Dansk/svensk gårdshund er en rase med få helseproblemer. Den anses for å være en sunn og frisk rase, som oppnår høy alder, og holder sin vitalitet lenge. Det foreligger ingen rasespesifikke sykdommer innad i rasen.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Gårdshunden har rutinemessig blitt HD-røntget siden 2003. I 2008 vedtok raseklubben at alle avlsdyr skal være røntget HD-fri (A eller B) for å kunne benyttes i avl. NKK har derimot ingen restriksjoner for rasen per dags dato.

Det er sjeldent at en dansk/svensk gårdshund får problemer med HD, selv i høy alder.

Fra 2003-2013 er det røntget 535 gårdshunder i Norge.

Av disse er 426 HD-fri (A/B), 77 har svak grad (C), 26 har middels grad (D) og 6 har sterk grad (E).

År:	Ant. avkom	Ant. Røntget	Ant. HD-fri	Ant. Svak Hd	Ant. middels	Ant. sterk HD
1998	1	0	0	0	0	0
2000	8	4	4	0	0	0
2001	5	3	3	0	0	0
2002	9	3	3	0	0	0
2003	14	7	7	0	0	0
2004	13	4	3	1	0	0
2005	43	22	20	1	1	0
2006	70	31	23	5	2	1
2007	76	37	26	7	3	1
2008	122	49	38	7	3	1
2009	106	63	54	3	5	1
2010	136	53	39	10	4	0
2011	215	103	80	17	5	1
2012	261	105	83	20	2	0
2013	282	51	43	6	1	1
Totalt:	1361	535	426	77	26	6

Av innrapporteringer til raseklubbens sunnhetsråd, viser dette tilfeller av:

Sykdom:	Antall reg. tilfeller:
Calve Leg Perthes (sykdom som rammer hoftekulen)	1
Allergi	2
Epilepsi	2
Patella luksasjon (sykdom som rammer kneleddet på én eller begge sider)	2
Svulst	1
Hypotyreose (lavt stoffskifte)	1
Emaljehypoplasi (sykdom som rammer hundens tannemalje)	1
AD: D	1

Raseklubben følger med på utviklingen av de ulike sykdommene, men anser ikke disse som ett stort problem pr. i dag.

Det er lite fertilitets- og fødselsproblemer i rasen, og det finnes ingen kjente innrapporterte tilfeller av problemer ved parring. Sporadiske tilfeller av keisersnitt finnes som i alle andre raser.

Beskrivelse av korte og langsiktige mål

- Opprettholde god helse og lav forekomst av sykdommer.
- Tett oppfølging av sykdommer på enkeltindivider.
- Oppfordre og opplyse oppdrettere om innmelding av sykdomstilfeller.
- Forenkle innrapporteringen til sunnhetsrådet i hensikt å få dokumentert og kartlagt sykdomstilfeller bedre enn i dag.

MENTALITET OG BRUKSEGENSKAPER

Det stilles ingen krav til jakt, bruksprøver eller kjent mentalstatus for å benyttes i avl, eller å bli utstillingschampion.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Som tidligere beskrevet, er den dansk/svenske gårdshunden opprinnelig en gammel rase som holdt til på gårdene i Sør-Sverige og Danmark. Der ble den allsidig brukt som varslers, mus- og rottefanger, jakthund, familiehund og "fotvarmer". I vår moderne tid er gårdshunden først og fremst en selskapshund, men mange har oppdaget at rasen egner seg godt til lydighet, agility, spor, søk, rally-lydighet og freestyle.

Kortsiktige mål

- Mange medlemmer er aktive i ovenstående grener. Gjennom våre distriktsrepresentanter ønsker klubben å stimulere til større engasjement og flere aktiviteter og konkurranser i distriktene.

Langsiktig mål

- Gjennom bruk og skolering av våre distriktsrepresentanter, ønsker klubben økt aktivitet i distriktene, slik at de som ønsker kan få muligheten til å aktivisere sine hunder i ulike grener.
- God informasjon til medlemmene gjennom klubbens hjemmesider, medlemsblad og sosiale media.

Prioriteringer

- Oppmuntre eiere til å aktivisere hundene, samt legge til rette for dette.
- Oppmuntre flere eiere til å sende inn sine resultater, slik at klubben får en god oversikt.

ADFERD

Gårdshunden er en våken, glad og livlig hund som elsker å følge eieren og familien sin overalt. Den liker å være med der det skjer. Det er en intelligent rase som til og med ble brukt som sirkushund, siden den lærer fort. Og ikke minst; den elsker trening og utfordringer!

Gårdshunden er en hund som trenger en mild og positiv oppdragelse. Den er ypperlig som familiehund, og passer inn hos de fleste familier. De er glad i varme og nærhet, og er ofte å finne liggende foran peisen, under dyna eller helt tett inntil eieren i sofaen. Den elsker sin familie, og skal ikke være sky eller aggressiv overfor fremmede. Den kan være noe reservert, men dette ser vi mindre og mindre av.

Det er fremdeles jaktinstinkter i rasen, men dette er veldig individuelt. Noen kan du ha løs i skogen, mens de holder seg i umiddelbar nærhet, andre kan ta seg en avstikker i en kort periode.

Gårdshunden er en aktiv hund, og er meget tilpasningsdyktig. Den er svært robust og blir gjerne med på fjellturer eller sykkelture. Ute er det full fart, inne er det ro og kos som gjelder. De fleste har med andre ord en fin "av-knapp", men kan allikevel oppleves som svært aktive som unghunder før de "lander".

Rasen kan varsle når det ringer på døra, men er ingen "gneldrehund". Det eksisterer lite eller ingen samkjønnsaggresjon.

Atferdsproblemer

Det finnes i dag ingen store atferdsproblemer for rasen som helhet.

Kortsiktige mål

- Informere, opplyse og bevisstgjøre om viktigheten av godt avlsarbeid og planlegging.
- Bevisst unngå å avle på aggressive/sky individer.
- Gi valper den beste starten på livet, som valpekjøpere kan bygge videre på.
- Mer aktiv bruk av sunnhetsrådet som rådgiver og veileder for uerfarne gårdshundeiere.

Langsiktig mål

- Beholde rasen slik den er i dag; en glad, livlig og sosial hund.
- Stimulere oppdrettere til å vise større hensyn til hundens mentale status i valg av avlsdyr.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Bruke gode spørreskjemaer for å kartlegge rasens atferd mer målbart.
- Opplyse valpekjøpere for å unngå uønsket atferd.
- Bedre oppfølging av valpekjøpere, oppdrettere har ett ansvar også etter at valpen er solgt.
- Synliggjøre sunnhetsrådet bedre i ulike kanaler, f.eks. annonsering i medlemsbladet, hjemmesiden, sosiale media og i velkomstbrev til nye medlemmer/valpekjøpere.

EKSTERIØR

Den dansk/svenske gårdshunden er en gammel "gårdshund". Det betyr at rasen er gammel, og upåvirket av intens foredlingsavl.

Tidligere ble rasen kun avlet opp for sine egenskaper, og det er derfor blitt en stor variasjon innad i rasen.

Rasen ble godkjent av SKK og DKK i 1987, og ble i 2008 interimistisk godkjent som rase av FCI. Dette betyr at rasen kan delta på internasjonale utstillinger, men ikke motta CACIB og bli internasjonale champion.

Rasen må være godkjent i 10 år før den får full godkjennelse.

Overdrevne eksteriørtrekk

Dansk/svensk gårdshund har ingen overdrevne eksteriørtrekk som innebærer noe risiko for helseproblemer.

Kortsiktige mål

- Ettersom rasen er en gammel "bondhund" som ikke er foredlet, er det viktig å bibeholde dette framover. Vi ønsker å ta vare på rasen som den opprinnelig var, uten overdrivelser av noen slag.

Langsiktige mål

- Det er forholdsvis stor deltagelse av gårdshunder på utstillinger, men det er et mål å få mer ensartede gårdshunder, uten at dette skal gå ut over det genetiske mangfoldet.
- Avholde dommerkonferanser: Erfaringer tilsier at dommere som dømmer rasen ikke innehar tilstrekkelig erfaring og kunnskap. Det er derfor ønskelig å avholde dommerkonferanser, der hensikten er å oppnå en jevnere bedømming av rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Arrangere oppdretterkurs og samlinger for å lære og utveksle erfaringer.
- Ta vare på vår sunne rase på best mulig måte.

OPPSUMMERING

- Bevare rasen slik den er i dag som en sunn, glad og anvendelig rase.
- Skape bredere avlsbase.
- Bevisstgjøre oppdrettere om viktigheten av gjennomtenkt avl.
- Motivere distriktsrepresentantene til å opprettholde og øke aktiviteten innad i rasen.
- Gjennomføre dommerkonferanse for å få en mer ensartet bedømming av rasen.